

Sosiaalipäivystyksen arki ja asiakasprosessit työkokous 28.3.2006 Varkaudessa

ISO ja Itä-Suomen lääninhallitus järjestivät Sosiaalipäivystyksen arki ja asiakasprosessit -työkokouksen, jonka tarkoituksena oli auttaa kuntia suunnittelemaan ja kehittämään sosiaalipäivystyksen sisältöä ja asiakasprosesseja. Päivän aikana esiteltiin Itä-Suomen alueella toimivia erilaisia sosiaalipäivystysmalleja.

Lappeenrannassa päivystetään vastaanottokodin yhteydessä

Etupäivystäjä Kati Luukkonen ja takapäivystäjä Raija Kojo kertoivat Lappeenrannan sosiaalipäivystysmallista, joka on osa Kaakkois-Suomen sosiaalipäivystyshanketta. Päivystys on järjestetty lasten ja nuorten vastaanottokoti Tarulantupaan, jonka työntekijöistä on koottu päivystysryhmä. Päivystysvuorossa oleva etupäivystäjä hoitaa tilanteet itsenäisesti tilannekartoituksesta tilanteen siirtoon virka-aikaan. Toimivaltainen sosiaaliviranomainen on päivystäjän käytettävissä takapäivystyksenä. Toiminnan alkuvaiheessa etupäivystäjiä rohkaistaan ottamaan yhteyttä takapäivystäjää epäselvissä tilanteissa. Kotikäynneille etupäivystäjä menee yhdessä joko poliisin tai takapäivystäjän kanssa, ja kiireellisen huostaanoton tekee aina takapäivystäjä.

Lappeenrannassa sosiaalipäivystäjä on asiakkaan mukana muun muassa ensiavussa sekä läsnä nuorten poliisikuulusteluissa. Osallistuminen koetaan tärkeäksi, ja se mielletään osaksi ennaltaehkäisevää sosiaalityötä. Luukkonen ja Kojo korostavat sosiaalipäivystyksessä tilannekartoitusta ja kiireellisyyden määrittelyä, jotka vaativat päivystäjältä vankkaa ammattitaitoa. Myös kriisityönosaaminen on tärkeää, sillä esimerkiksi kuolemantapauksissa etupäivystäjä kohtaa asiakkaiden ahdingon ensimmäisenä.

Luukkosen ja Kojon mukaan kuntien kanssa tulee neuvotella selkeät sopimukset, mitä palveluita kunta ostaa päivystyksen järjestäjiltä. Toisaalta sosiaalipäivystyksen järjestämistä pohdittaessa tulisi muistaa, että kuka tahansa kuntalaisista voi tarvita sosiaalipäivystystä, ei vain sosiaalihuollon vakioasiakkaat.

Ylä-Savossa päivystetään poliisin tiloissa

Ylä-Savon seutukunnallisen sosiaalipäivystyshankkeen kuulumiset toi sosiaalityöntekijä Ari Pulkka Iisalmesta. Ylä-Savon alueella kaksi sosiaalityöntekijää päivystää arki-iltaisain ja viikonloppuisin poliisin työtiloissa. Työaika painottuu viikonloppuihin, sillä virka-ajan ulkopuolisesta kiireellisestä sosiaalityöstä kaksi kolmasosaa tapahtuu silloin. Kotikäyntien lisäksi sosiaalityöntekijät liikkuvat poliisipartioiden mukana. Tiivis yhteistyö poliisin kanssa takaa näkyvyyden, nopean tiedonsaannin ja edesauttaa varhaista puuttumista. Kiireellisessä huostaanotossa päivystävä sosiaalityöntekijä soittaa sosiaalijohtajalle.

Myös Pulkka korostaa ammattitaidon merkitystä sosiaalipäivystyksessä ja erityisesti kiireellisissä huostaanotoissa. Lisäksi hän muistuttaa, että arvokasta tietoa perheen tilanteesta saadaan poliisin lisäksi sairaankuljetus- ja pelastushenkilöstöltä. Näitä osapuolia tulee myös informoida sosiaalipäivystyksestä.

Mikkelissä päivystys perustuu vapaaseen varalla oloon

Sosiaalityön esimies Riitta Manninen Mikkelin sosiaalikeskuksesta kertoi Etelä-Savon seudun mallista, joka perustuu vapaaseen varalla oloon. Vapaa varalla olo tarkoittaa, ettei päivystäjä ole sidottu työ- tai päivystyspaikkaan. Sosiaalipäivystäjä päivystää GSM-puhelimen tai Virven ääressä viikon kerrallaan säännöllisen virka-ajan ulkopuolella. Suurin

osa yhteydenotoista tulee hätäkeskuksen ja poliisin kautta, ja ne käsittelevät lapsiperheiden ja nuorten ongelmia sekä perheväkivaltaa. Sosiaalipäivystäjällä toimivaltaisena sosiaalityöntekijänä on valtuudet kiireelliseen huostaanottoon.

Mannisen mukaan tärkeässä asemassa on sosiaalipäivystyskoordinaattori, joka vastaa päivystysringin toimivuudesta. Mallin plussia ovat sosiaalipäivystäjän hyvä tavoitettavuus, miinuksena puolestaan työparin puute ja päivystäjän jaksamisen liittyvät pulmat. Uuden sopimuksen myötä työparin puute on osittain korjautunut, sillä sosiaalipäivystäjä voi soittaa toiselle päivystäjälle, joka on oikeutettu hälytyskorvauksen.

Paula Kerman, tiedottaja, ISO